

Risikovurdering

- en introduktion

Risikovurdering – en introduktion

Vold som Udtryksform, 2015. Oplag 1.500 ex. ISBN: 978-87-92182-19-7

Redaktion: Karen Pedersen og Bjarne Møller

Fotos: Scanpix. Grafisk tilrettelæggelse: Christian Schmidt. Tryk: Jelling Bogtryk/Prinfovejle

Hæftet bygger på publikationen Risikovurdering – et bidrag til voldsforebyggelse, som Vold som Udtryksform udgav i 2014.

Vold som Udtryksform

ved Socialt Udviklingscenter SUS, Nørre Farimagsgade 13, 1364 København K, www.voldsomudtryksform.dk

Risikovurdering

Når der er risiko for vold på arbejdspladsen, har arbejdsgiveren ansvar for, at risikoen bliver vurderet og for at træffe de nødvendige forholdsregler og beslutninger.

Det er ikke nyt for sociale tilbud for borgere med udviklingshæmning, psykiske lidelser, ældre med demens, udsatte unge m.fl. at lave risikovurderinger. Men for mange er det nyt at arbejde systematisk med det, så det bliver en del af fagligheden og er med til at lægge spor for den pædagogiske indsats på stedet.

Man kan arbejde med risikovurdering på flere niveauer: I forhold til arbejdspladsen generelt, fx gennem systematisk registrering og analyse af voldsepisoder; i forhold til den enkelte medarbejder eller teamet, fx ved at afdække om kompetencer og erfaringer matcher opgaverne, eller i forhold til den enkelte borger. Alle dele er vigtige.

Med en risikovurdering får man overblik over, hvor og hvornår risikoen er til stede. Det bliver muligt at forudsige konflikter og konfrontationer mellem bor-

gere og ansatte, og dermed muligt at forebygge mere præcist og undgå, at situationerne opstår og udvikler sig.

Risikovurdering handler ikke kun om de ansattes tryghed og sikkerhed, det handler også om at skabe mest mulig tryghed, trivsel og sikkerhed for borgerne, så de mestrer hverdagen bedst muligt.

Temahæftet her handler om risikovurdering i forhold til borgere og har fokus på, hvordan personalet i sociale tilbud kan inddrage borgerne i arbejdet gennem dialog og redskaber, der tager afsæt i tryghed, mestring og selvindsigt.

På de kommende sider præsenterer vi nogle af de mest anvendte redskaber til risikovurdering og giver eksempler på, hvordan de bruges i praksis. På Vold som Udtryksforms hjemmeside kan du finde flere eksempler og læse mere om, hvordan forskellige arbejdspladser bruger værktøjerne.

Vold som Udtryksform
Maj 2015

Indhold

Trafiklysmetoden

Trafiklysmetoden – også kaldet grøn, gul, rød-metoden eller blinklyset – er en enkel metode til at læse og vurdere borgerens signaler og beskrive personalets handlemuligheder.

Redskaber med særligt fokus på brugerinddragelse

Forebyggelsesplaner, tryghedsplaner, mestringsskemaer og skemaer til selvkontrol. Mange sociale tilbud inddrager brugerne i risikovurderingen med redskaber, der tager afsæt i borgerens historie, selvindsigt og mestring.

Brøset Violence Checklist

Brøset Violence Checklist (BVC) er et af de mest udbredte værktøjer til risikovurdering. BVC forudsiger risikoen for vold inden for et døgn, ved at personalet registrerer borgerens adfærd ud fra 6 variable.

Trafiklysmetoden (grøn, gul, rød)

**Trafiklysmetoden
– også kaldet grøn, gul,
rød-metoden eller
blinklyset – er en enkel
metode til at læse
og vurdere borgerens
signaler og beskrive
personalets
handlemuligheder.**

Grøn, gul eller rød? Med trafiklysmetoden kan ansatte forholdsvis nemt registrere borgerens signaler: sprogbrug, stemmeføring, kropssprog og adfærd.

Redskabet består af et eller flere skemaer, der beskriver borgerens adfærd i henholdsvis 'grøn', 'gul' eller 'rød' zone. 'Grøn' vil sige, at borgeren er i sin komfortzone, 'gul' betyder problemadfærd, og 'rød' er konfliktzone med truende eller voldsom fysisk adfærd.

Nogle sociale tilbud bruger trafiklyset til en generel beskrivelse af borgerens adfærd. Andre beskriver borgerens adfærd på en række områder inden for hver zone. Det kan fx være i forhold til: fysisk adfærd/motorik, psykisk adfærd (sindsstemning, humør), sociale relationer, aktiviteter, ydre påvirkninger (fysiske rammer, lyde, lys).

Skemaet beskriver også personalets pædagogiske tiltag og handlemuligheder i de tre zoner, og hvordan de kan hjælpe borgeren tilbage i grøn zone.

Ved 'rød', hvor adfærden er voldsom, og der er risiko for, at situationen udvikler sig yderligere, kan personalet eksempelvis trække sig fra situationen og vende tilbage på et andet tidspunkt. Ved 'gul' har de ansatte måske aftalt, at de kun gør det mest nødvendige og holder lav profil eller benytter sprog, der trapper konflikten ned, mens de ved 'grøn' er mere frie til fx at gøre det, de havde planlagt sammen med borgeren dagen før.

Skemaerne er ofte en del af borgerens individuelle plan eller handleplan og indgår i det samlede pædagogiske arbejde på stedet.

EKSEMPLER

Se tre forskellige eksempler på trafiklys-skemaer på de næste sider.

Find flere eksempler på www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering. Her kan du også læse om, hvordan forskellige sociale tilbud bruger trafiklysmetoden.

Risikoprofil

Risikovurdering for: Bo		
Beskrivelse af Bos adfærd	Beskrivelse af personalets adfærd	Handlinger, der kan hjælpe Bo tilbage til 'grøn'
<p>Er rolig og sidder gerne i sin stol i køkkenet eller bevæger sig roligt mellem sit værelse og køkkenet.</p> <p>Kikker i blade, nulrer med sit billede og/eller sin duplodels. Smiler og kan i særlige situationer give et kram.</p> <p>Har et roligt og afslappet udtryk i ansigtet.</p> <p>Vil gerne hjælpe med praktiske opgaver. Kan udskyde sine behov og accepterer at skulle vente.</p>	<p>Hold fast i Bos struktur og kendte mønstre. Vær rolig, men tydelig i kommunikation om, hvad der skal ske og hvornår.</p> <p>Undgå for meget 'smalltalk'. Anvend de '10 bud' som beskrevet i Bosted. Vær anerkendende og undgå at bruge 'nej'. Fx kan man, hvis Bo peger på kaffekanden, sige: "Ja, du skal nok få din kaffe, lige om lidt".</p> <p>Inddrag Bo i praktiske opgaver (som beskrevet i dagsplanen) og ros ham for indsatsen. Begræns antallet af blade og billeder til højst to.</p>	
<p>Bliver mere anstrengt i ansigtet. Begynder at stirre vedholdende på én. Bliver mere urolig i sin færden. Gnider hænderne og slår den ene knytnæve ind i den anden hånd. Får en knurrende lyd og ryster på hovedet, hvis man taler til ham.</p> <p>Vil gerne være på sit værelse, tager mange billeder og blade frem.</p> <p>Bos mani med at samle ting sammen og fra skraldespanden tager til.</p>	<p>Undgå modstand. Hold afstand og vær opmærksom på placering i forhold til døren (flugtvej).</p> <p>Prøv med kvalificerede bud at finde ud af, om Bo evt. har et særligt ønske/behov, han vil have opfyldt. Udvis ro og vær afslappet, fasthold så vidt muligt strukturen (også i forhold til andre borgere).</p> <p>Afled Bos opmærksomhed med praktiske opgaver.</p>	<p>Hvis der er noget i den almindelige struktur, Bo ikke ønsker, så undlad det og gå videre med den øvrige faste struktur. Vær mere føjelig over for Bos krav. Hvis Bo vil spise, så sig: "Ja du får mad, hvis du sætter dig der."</p> <p>Af praktiske opgaver kan man foreslå at gå ud med skraldespanden eller tørre kaffebordet i køkkenet af.</p> <p>Overvej og vurder muligheden for at give PN-medicin. Bo vil gerne tage sin medicin.</p>
<p>Kan blive korporlig og udadreagerende. Slår til ting, kaster sin krop imod væggen.</p> <p>Går efter personalet. Slår med knytnæve, nikker skaller.</p>	<p>Sørg for ikke at være alene med Bo.</p> <p>Undgå enhver form for fysisk kontakt.</p> <p>Undgå at presse Bo.</p> <p>Lad være med at følge efter ham, hvis han går.</p>	<p>Brug PN-medicin. Prøv at aflede Bos opmærksomhed til noget andet.</p> <p>Lad ham rase ud på ting. Det er ikke tidspunktet at irettesætte.</p> <p>Vær føjelig og opfyld Bos ønsker.</p> <p>Forsøg at udvise ro og bevar strukturen og kendte mønstre for de øvrige borgere.</p>

Skema med inspiration fra Handicapcenter Sydøstfyn, bo-, aktivitets- og samværstilbud for voksne med udviklingshæmning og andre fysiske og psykiske handicap. Se mere på www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering.

Blinklys for borger

Niveau	Beskriv adfærd den faktisk: Hvad siger borgeren? Hvad gør borgeren?	Hvilke følelser og behov ligger bag borgerens adfærd?	Pædagogisk udfordring i samspillet omkring og med borgeren for personalet?	Handlemuligheder i praksis for borgeren og omkring borgeren? Hvad plejer at virke?	Det kollegiale samarbejde omkring borgeren? Hvad plejer at virke?
	<p>Siger: "Spørg mig." "Det kan også være lige meget."</p> <p>Græder. Giver personale, ledelse, kommunen, andre beboere, aktiviteter en ordentlig verbal tur.</p> <p>Går til rygeskuret, går hjem.</p> <p>Ringer angående bekymring for medbeboer.</p>	<p>Ønske om respekt.</p> <p>Afmagt.</p> <p>Forsøger at samle sig.</p> <p>Medfølelse</p>	<p>Undskyld om nødvendigt, at du har undladt at spørge i den konkrete situation.</p> <p>Tag gerne ansvaret på os: "Vi må kunne gøre det bedre."</p> <p>Undlad at kommentere. Inkluder beboeren, når I latter ses, start på en frisk.</p>	<p>Sig: "Dejligt du er så tydelig ift. dine behov, det hjælper mig, tak for det." m.m.</p> <p>Foreslå en aktivitet sammen: "Skal vi gå en tur i rygeskuret?" m.m.</p> <p>Inkluder med smil, inviter til fællesaktivitet, gerne af praktisk art.</p> <p>Når beboeren er i rødt. Inkluder hende, rum hende, skab en god stemning omkring hende og foreslå en fællesaktivitet.</p>	<p>Stå sammen om at anerkende beboeren. Lad kun én personale være i dialog om emnet, I andre smiler og går videre med aktiviteter.</p> <p>Alle kolleger er ligestillet ift. at byde ind til en fællesaktivitet.</p> <p>Alle kolleger er ligestillet ift. at byde ind til en fællesaktivitet.</p>
	<p>Siger vredt: "Spørg mig." Sætter ord på utilfredshed.</p>	<p>Ønske om respekt.</p> <p>Forsøger at skabe 'styr på'.</p>	<p>Undgå at kloge i det, spørg ikke: "Hvad vil du spørges om?" m.m.</p> <p>Spørg evt., om du skal kloge i det.</p>	<p>Aldrig anvis, aldrig afvis, "det vil jeg prøve på fremadrettet."</p> <p>Skift emne, og inviter beboeren til fællesskab: "Skal vi lave noget sammen nu, det kunne jeg godt tænke mig."</p> <p>Når beboeren er i gult. Inkluder hende, rum hende, skab en god stemning omkring hende og foreslå en fællesaktivitet.</p>	
	<p>Spiller spil.</p> <p>Siger: "Dejligt, jeg kan få lov til at hjælpe."</p> <p>Er glad: Hygger, snakker, hjælper, spiller.</p> <p>Overholder aftaler.</p> <p>Foreslår fx wellness-aktiviteter.</p>	<p>Fællesskab.</p> <p>Lyst til at hjælpe andre.</p> <p>Glæde og fællesskab.</p> <p>Ansvarlighed.</p> <p>Oplevelse.</p>	<p>Bliv i det konkrete og rummende.</p> <p>Bliv i det konkrete: "Det er dejligt at være to om det." m.m.</p> <p>Forstærk stemningen, bliv i den positive stemning.</p> <p>Smil og/eller anerkend.</p> <p>Lyt og gør noget konkret, find rammer og muligheder for at gennemføre det.</p>	<p>Bliv i det konkrete og rummende.</p> <p>Anerkend: "Du er bare en stor hjælp." m.m.</p> <p>Forstærk stemningen, bliv i den positive stemning.</p> <p>Smil og/eller anerkend.</p> <p>Anerkend hendes engagement. Inviter gerne til nye aktiviteter, nye muligheder, de skal være konkrete.</p>	<p>Kolleger forsøger at hjælpe hinanden til at fastholde en inkluderende positiv stemning.</p> <p>Kolleger byder ind ligestillet, fyld på med gode stemninger, rum hende og sæt fokus på hverdagsing.</p> <p>Alle personale til stede er i en inkluderende stemning og smilende.</p>

Risikovurdering

Risikovurdering vedrørende: **Anni**

Dato:

Initialer:

Eksempel på temaer, brug evt. et skema pr. farve:

Psykisk/humør/sindsstemning	Anni er positivt nysgerrig, motiveret for aktiviteter. Anni er glad.	Anni kan motiveres til aktiviteter ved at gøre hende nysgerrig vha. lyde bevægelser, redskaber eller andet, som hun genkender.
Kommunikation/verbalt	Anni sludrer og snakker meget, gerne om is, pølser, tøj, indkøbstur o.a. Anni siger mange ord og små sætninger for at få respons. Anni kan acceptere afslag og udsætte sine behov.	Anni har behov for at blive snakket med. Det er vigtigt at give hende respons, når hun snakker.
Sociale relationer (andre beboere, personale)	Anni vil gerne være sammen med personalet og sludre med dem. Anni opsøger også andre beboere, som hun kan lide, for at give et kram. Anni kan koncentrere sig om aktiviteter, selvom andre er aktive omkring hende.	Kom Anni i møde og støt hende i at kommunikere og fortælle.
Psykisk/humør/sindsstemning	Anni bliver ked af det eller utryg.	Anni har brug for megen tryghed omkring sig.
Kommunikation/verbalt	Anni laver pive-lyde og hyler. Anni insisterer på tur, pølser, is mv. og er ikke indstillet på at få et afslag.	Tal med rolig stemmeføring. Tal med Anni om tur, pølser mv. Bekræft, at det er gode ting, Anni taler om, og at det kan lade sig gøre 'en anden dag' eller 'i morgen', som for Anni betyder i fremtiden.
Sociale relationer (andre beboere, personale)	Anni er følsom for lyde og bevægelser fra urolige beboere og kopierer udadreagerende adfærd. Anni har svært ved at holde ud, at personalet taler med hinanden eller med andre beboere.	Tal med Anni og lad hende deltage i aktiviteter, så godt det kan lade sig gøre.
Psykisk/humør/sindsstemning	Anni bliver meget utryg og ked af det.	Annis tryghed kan genskabes ved at inddrage hende i aktiviteter, hun kan lide. Fx koge æg, skære frugt ud, dække bord. 1-1-aktiviteter i Annis lejlighed kan være den bedste mulighed.
Kommunikation/verbalt	Anni piver højt og skriger.	Tal roligt med almindelig stemmeføring. Anni forstår ikke verbale beskeder, når hun er meget urolig, men opfatter stemningen. Syng evt. en sang, Anni kan lide.
Sociale relationer (andre beboere, personale)	Især nye medarbejdere, som Anni ikke er tryk ved, kan blive udsat for bid og krads.	Anni har brug for ro omkring sig, hvilket nemmest kan praktiseres i hendes lejlighed. Anni vil gerne have personalet med til at se film, lege med lego eller spil. Nogle gange vil Anni gerne have et bad. Anni vil gerne have et kram og græde lidt, hvis hun er tryk ved personalet.

Skema med inspiration fra bo- og aktivitetstilbuddet Skrænten, Sødisebakke, Region Nord. Se mere på www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering.

Redskaber med særligt fokus på brugerinddragelse

Forebyggelsesplaner, tryghedsplaner, mestringskemaer og skemaer til selvkontrol. Mange sociale tilbud bruger redskaber til risikovurdering, der tager afsæt i borgerens historie, selvindsigt og mestring.

Der er forskellige måder at inddrage borgerne i risikovurderingen. Mange sociale tilbud bruger spørgeskemaer, der tager udgangspunkt i borgernes tidligere erfaringer og oplevelser med vrede, vold og trusler. Ansatte og borgeren drøfter sammen, hvad der kan få borgeren til at reagere voldsomt, og hvordan personalet bedst kan støtte, hvis der opstår en voldsom situation.

Skemaerne benævnes forskelligt:

Nogle steder arbejder med *forebyggelsesplaner*, *tryghedsplaner* eller *-skemaer*. En slags samarbejdsaftale mellem personale og beboere, som skal være med til at skabe tryghed for både brugere og medarbejdere. Planer og skemaer tager afsæt i borgerens historie, mestring og selvindsigt.

Nogle arbejdspladser benytter *mestringskemaer*. Ved hjælp af skemaet kortlægges borgerens adfærd og årsagen til adfærden ved hhv. lav og høj mestring. Skemaet udfyldes i samarbejde med borgeren. I skemaet noteres også aftaler om personalets faglige indsatser, og hvad borgeren selv kan gøre for at øge mestringen.

Man kan også bruge *selvkontrolskemaer*, hvor borgeren fx svarer på, hvad der tidligere har hjulpet, når han eller hun har følt kaos, indre uro eller vrede. Borgeren kan sætte kryds ved, hvad der kan være en hjælp, fx: 'gåture med personalet', 'at lytte til musik', 'kugledyne' eller 'fysisk aktivitet'.

Selvkontrolskemaet kan kombineres med et *trigger-skema*. Her kan borgeren alene eller sammen med en ansat krydse de ting af, der kan gøre det svært for ham eller hende at håndtere kaos, indre uro og vrede. Det kan fx være 'høje lyde', 'afslag', 'at være alene' eller 'påtrængende personale'.

EKSEMPLER

Se tre forskellige eksempler på skemaer på de næste sider.

Find flere eksempler på www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering. Her kan du også læse om, hvordan forskellige sociale tilbud bruger tryghedsskemaer, mestringskemaer mv.

Tryghedsplan for beboere og medarbejdere

Udadreagerende adfærd: Indsigt, støtte og mestring

Spørgeskema til beboere – erfaringer fra botilbud, psykiatri eller andre tilbud

Spørgeskemaet udfyldes ved indflytning i dialog mellem beboer og medarbejder. Beboeren opfordres til selv at udfylde det, medarbejderen kan evt. hjælpe, hvis der er spørgsmål eller uklarheder. Informationerne i skemaet evalueres løbende, hvis eller når beboeren reagerer voldsomt. Skemaet evalueres i alle tilfælde efter ét år, fx i forbindelse med beboerens individuelle plan eller en udviklingssamtale.

Kære beboer og evt. medarbejder: Sæt ring om/markér svaret nedenfor

Spørgeskemaet udfyldt den (dd-mm-åååå):

Bliver du nogensinde udadreagerende i din adfærd?					
1	Er du indenfor det sidste år blevet så vred / angst / såret / irriteret at du har reageret med at råbe / kaste / slå / sparke / spytte / true?	Ja	Nej	Gå til 3	
I forbindelse med, at du har været vred / såret / irriteret (indenfor det sidste år):					
2 A	Har du slået / sparket / skubbet andre?	Nej	Sjældent	Nogle gange	Ofte
2 B	Har du spyttet på andre?	Nej	Sjældent	Nogle gange	Ofte
2 C	Har du kastet med ting efter nogen?	Nej	Sjældent	Nogle gange	Ofte
2 D	Har du kastet med ting?	Nej	Sjældent	Nogle gange	Ofte
2 E	Har du mundtligt truet nogen?	Nej	Sjældent	Nogle gange	Ofte
2 F	Har du på anden vis truet nogen, eksempelvis med håndtegn, truende bevægelser, osv.?	Nej	Sjældent	Nogle gange	Ofte
2 G	Har du råbt efter, nedgjort eller hånet nogen mundtligt?	Nej	Sjældent	Nogle gange	Ofte
Årsager til udadreagerende adfærd (generelt – ikke begrænset til det sidste år)					
3	Hvad har været årsagen til / hvad kan 'trigge', at du reagerer voldsomt? <i>Konflikter med medbeboere? Handlinger eller udtalelser fra personalet? Problemer i familien eller venner/netværk? Andet?</i>				Notér
Egen mestring i situationen					
4	Hvad kan du selv gøre / hvad gør du selv, som hjælper i situationen, hvor du reagerer voldsomt / er 'trigget' af? <i>Gå en tur? Trække dig? Fysisk træning? Andet?</i>				Notér
Ønsker til personalets indgriben og håndtering i situationen					
5	Hvad kan personalet bedst gøre, når du først er blevet så vred, at du reagerer voldsomt? <i>Skal personalet trække sig? Blive hos dig? Tale? Holde mund? Følge dig ind i boligen? Andet?</i>				Notér
Personalets mulighed for forebyggende indsats					
6	Hvad kan personalet gøre for at forebygge, at du reagerer voldsomt, når du bliver angst eller vred? <i>Noget ved din adfærd eller dit humør de skal være særligt opmærksomme på? Noget de kan hjælpe med, når du er vred eller angst?</i>				Notér

Skema med inspiration fra bo- og behandlingstilbuddet Lunden, Region Hovedstaden.

Se mere på www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering.

Forebyggelsesplan for borgere med udadreagerende, selvskadende eller truende adfærd

Personalet laver udkast til planen ud fra samtaler med borgeren. Borgeren får læst planen op og kommer med sine tilføjelser, som bliver skrevet ind. Planen revideres, når der laves statusbeskrivelse eller ved løbende ændringer, altid i samarbejde med borgeren.

Borger: Jonas

Cpr-nummer:

Dato:

Kort beskrivelse af truende/udadrettet/selvskadende adfærd

Jonas kan virke fysisk og verbalt truende i konfliktsituationer. Især misforståelser om aftaler kan være udfordrende for ham. Jonas kan komme med konkrete trusler og trusler rettet mod personer, både mod medborgere og personale. Når Jonas bliver frustreret, har han en tendens til at reagere udadrettet og ødelægge materielle ting.

Hvad skal du være opmærksom på?

Det er vigtigt at overholde aftaler med Jonas. Hvis aftalen ikke kan overholdes, er det vigtigt at informere ham om hvorfor, og sammen lave en ny aftale. Hvis en aftale ændres, kan Jonas reagere med vrede, selvom han egentlig er ked af det. Han kan have brug for hjælp til at sætte ord på sine følelser.

Hvad skal du gøre her og nu – og hvad skal du sige?

Du skal være opmærksom på Jonas' frustration, og når han viser tegn på irritabilitet. Typisk sidder Jonas med armene over kors, kigger vredt nedad, sætter ord på sine frustrationer, bliver modløs, er kort for hovedet, melder sig ud af fællesskabet. Jonas har behov for, at nogen lytter til hans frustrationer, men han magter ikke at diskutere og reflektere, når han er vred. Derfor – sæt dig ned og lyt!

Hvad skal du gøre, hvis den uhensigtsmæssige adfærd opstår?

Det er særlig vigtigt at rumme Jonas' adfærd, når han er vred. Jonas evner sympati, fortæl gerne, hvordan hans adfærd påvirker dig. Det er ok at vise din sårbarhed.

Hvad gør du lige bagefter?

Det er vigtigt, at Jonas får ro et stykke tid efter konflikten. Derefter kan du opsøge ham, eller han vil opsøge dig. Det er vigtigt at fortælle Jonas, at vi stadig kan lide ham, og at han ikke skal skamme sig, selvom der har været en konflikt. Anerkendelsen betyder utrolig meget for Jonas, også selvom det ikke ser sådan ud udadtil.

Hvilke forebyggende tiltag findes?

Personalet tilbyder løbende Jonas samtaler for at mindste frustration og forvirring. Derved sender vi også et signal om, at vi tager Jonas seriøst. Vi har god erfaring med at lave noget aktivt med Jonas, fx tage på cykeltur eller spille fodbold. Her kan det være nemmere for Jonas at få luftet sine tanker og opbygge en relation.

Borgerens vurdering

Hvordan hjælper personalet dig bedst i konfliktsituationer, og når noget er svært?

Udarbejdet af personalet i samarbejde med borgeren

Skema med inspiration fra Udviklingscentret De 2 Gårde, bosted for mennesker med udviklingshæmning, Vejle Kommune. Se mere på www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering.

Mestringskema

Dato:

Beboer:

Medarbejder:

Bedste mestring	
0	<p>Beskriv den tilstand, hvor beboeren fungerer bedst med sine psykiske udfordringer. Ikke den tilstand, som beboeren måske drømmer om eller stræber efter i fremtiden, men et realistisk billede af, hvordan beboeren har det, når han eller hun har det bedst, med de udfordringer vedkommende har i sit liv.</p> <p>Beskriv også forslag til, hvordan denne tilstand fastholdes og/eller forbedres.</p>

	Adfærd	Tilstand/årsag	Min mestring	Faglig indsats
1	<p>Beskriv observerbar, objektiv konkret adfærd og adfærdsmønstre på det pågældende mestringsniveau.</p> <p>Det vil sige, her må ikke fortolkes, fx skal der ikke stå "bliver vred", "føler frustration", for om der evt. er tale om vrede eller ej er en fortolkning. Skriv i stedet fx: "rynker bryn", "går med bøjet hoved", "vrikker med venstre lillefinger" osv.</p>	<p>Beskriv, hvorfor beboerens adfærd er, som den er, på det pågældende mestringsniveau.</p> <p>Feltet rummer både beboerens oplevelse og medarbejderens fortolkning/faglige refleksion over, hvorfor adfærden er, som den er.</p>	<p>Beskriv de handlinger/aktiviteter som beboeren magter på det pågældende mestringsniveau.</p> <p>Dette felt er beboerens felt, dvs. beboerens forslag til handlinger eller aktiviteter, som kan øge mestringen.</p>	<p>Beskriv medarbejderens handling/aktivitet i forhold til at støtte beboeren på det pågældende mestringsniveau.</p> <p>Handlingen eller aktiviteten skal bygge på faglige overvejelser, teori og metode.</p>
2				
3				
4				

Skema med inspiration fra den socialpsykiatriske boform Skovvænget, Speciaalsektoren, Region Nordjylland.
Se mere på www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering.

Brøset Violence Checklist

Brøset Violence Checklist (BVC) er et af de mest anvendte redskaber til risikovurdering. BVC forudsiger risikoen for vold inden for et døgn. Personalet registrerer borgerens adfærd ud fra 6 variable.

Et meget udbredt værktøj til risikovurdering er Brøset Violence Checklist, BVC. Det har hidtil mest været benyttet på psykiatriske afdelinger, men flere og flere sociale tilbud anvender BVC eller redskaber, som er inspireret af det.

BVC bygger på viden om, at aggressive og voldsomme episoder sjældent opstår, uden at der forinden har været en adfærd hos patienten eller borgeren, der indikerer, at han eller hun vil komme til at reagere aggressivt eller voldsomt i nær fremtid. BVC har til formål at forudsige risikoen for vold 24 timer frem, for at personalet kan sætte tidligt ind med forebyggende tiltag, fx i form af øget kontakt, samtale og opmærksomhed.

Borgeren scores på 6 variable

Ved hjælp af BVC registreres borgerens adfærd ud fra 6 variable.

Forvirring: Personen opfører sig åbenlyst forvirret og desorienteret, fx i forhold til tid, sted og personer.

Irritabilitet: Personen bliver let irriteret og tåler dårligt andres tilstedeværelse.

Støjende adfærd: Personen er åbenlyst støjende og vredladet, smækker fx med døren og råber i stedet for at snakke.

Fysiske trusler: Personen har et tydeligt truende kropssprog, har en aggressiv kropsholdning, griber fat i andres tøj, truer med knytnæve mv.

Verbale trusler: Personen kommer med verbale udbrud, som er mere end blot at hæve stemmen og har til hensigt at ydmyge eller skræmme andre.

Angreb på ting eller genstande: Personen går direkte til angreb på ting eller genstande, slår på eller knuser en rude, slår et møbel i stykker o.l..

For hver variabel scorer personalet borgerne i et skema: 1, hvis adfærden er til stede, og 0, hvis adfærden ikke er til stede. Scoringen relaterer til borgerens sædvanlige tilstand og sker som regel flere gange i løbet af døgnet. Når skemaet er udfyldt, lægges tallene sammen.

0 = lille risiko for aggressiv/voldelig adfærd.

1-2 = moderat risiko for aggressiv/voldelig adfærd.

Personalet *bør* sætte gang i forebyggende initiativer.

> 2 = høj risiko for aggressiv/voldelig adfærd.

Personalet *skal* sætte gang i forebyggende initiativer og lægge en plan for, hvordan de vil håndtere en evt. voldsom adfærd.

BVC er et redskab, som er forholdsvis nemt at gå til. Tidsmæssigt er det ikke særligt krævende. Det kræver ikke en stor mængde information om patienten eller borgeren. Og redskabet kan bruges af personalet uden omfattende oplæring.

Brøset observationskema

Korttids risikovurdering

Beboer:

Uge:

Mandag	Dag	Aften	Nat
Forvirret			
Irritabel			
Støjende adfærd			
Verbalt truende			
Fysisk truende			
Angreb på genstande			
Sum			
Signatur			

Tirsdag	Dag	Aften	Nat
Forvirret			
Irritabel			
Støjende adfærd			
Verbalt truende			
Fysisk truende			
Angreb på genstande			
Sum			
Signatur			

Onsdag	Dag	Aften	Nat
Forvirret			
Irritabel			
Støjende adfærd			
Verbalt truende			
Fysisk truende			
Angreb på genstande			
Sum			
Signatur			

Fravær af symptom/adfærd giver 0 point.
Ændring af forekomst i symptom/adfærd giver 1 point.
Pointsummen udregnes ved at lægge tallene sammen i de lodrette kolonner.

Summen:
0 = ingen eller lille risiko for vold
1-2 = risiko for vold. Forebyggende tiltag bør iværksættes.
>2 = høj risiko for vold. Forebyggende tiltag skal iværksættes, og man skal planlægge, hvordan evt. voldsom adfærd skal håndteres.

EKSEMPLER

På www.voldsomudtryksform.dk under Metoder / Identifikation / Risikovurdering kan du læse om, hvordan Region Midt, Specialområde Socialpsykiatri Voksne bruger BVC på deres sociale tilbud.

FAKTA

Brøset Violence Checklist (BVC) er udviklet ved Afdeling Brøset, St Olav Hospital i Trondheim, Norge. Afdelingen leverer en række specialtjenester til retsvæsen, fængsel, kriminalforsorg og (re)habilitering til mennesker med psykiske lidelser og/eller udviklingshæmning. Afdelingen har også udviklet et e-læringskursus i, hvordan man bruger Brøset. www.helsebiblioteket.no – søg på Brøset.

Arbejdstilsynet om risikovurdering

At vurdere risikoen for vold

Når der er risiko for vold, skal arbejdsgiveren vurdere, hvor stor risikoen for voldsepisoder er. Det kan gøres ved at vurdere, om der er situationer, hvor der er særlig risiko for vold, og hvornår risikoen er størst. Vurder fx om der er øget risiko i forbindelse med natarbejde og alenearbejde. Det kan også indgå i vurderingen, under hvilke omstændigheder og arbejdsituationer volden forekommer, og om der er grupper af medarbejdere, som er særligt udsatte. Endelig kan der indgå en konkret vurdering af de klienter og kunder, som medarbejderne har kontakt med.

(...) I døgninstitutioner kan der fx forekomme vold og trusler i forbindelse med, at medarbejderne stiller krav til beboerne om at indordne sig under sociale spilleregler, eller hvis særlige begivenheder i beboernes liv har gjort dem mere sårbare. Denne vurdering gør det muligt at målrette forebyggelsen. Samtidig skaber vurderingen accept og forståelse for en effektiv imødegåelse af risikoen, fordi det bliver tydeligt, hvorfor og i hvilke situationer man skal forebygge.

Jo mere præcist det kan indkredses, hvilke former for vold der forekommer, og i hvilke situationer volden sker, desto bedre rustet er virksomheden til at vurdere, hvordan der skal gribes ind.

Uddrag af: At-vejledning D.4.3. Voldsrisiko i forbindelse med arbejdets udførelse.

